

Prílohy:**Vedecká grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
a Slovenskej akadémie vied****Žiadosť o dotáciu/finančný príspevok – návrh vedeckého projektu**

Úradné záznamy od roku 2017 ZV	Dátum elektronickej registrácie 28. 4. 2016	Registračné číslo projektu 1/0621/17
-----------------------------------	--	---

Tlačový výstup bol vygenerovaný z on-line formulára podaného v systéme e-VEGA.

Komisia VEGA

časť VEGA/A

Číslo 13	Názov Komisia VEGA pre ekonomické a právne vedy
-------------	--

Názov projektu

Rozhodovanie slovenských domácností o alokácii času na vykonávanie platenej a neplatenej práce a vplyv stratégií domácností na vybrané oblasti hospodárskej praxe

Kľúčové slová

ekonómia domácností, ekonómia času, platená a neplatená práca, stratégie domácností, outsourcing neplatenej práce, (de)komodifikácia neplatenej práce

ANOTÁCIA (PODSTATA) VEDECKÉHO PROJEKTU *Anotáciu projektu môže VEGA použiť na publikovanie*

Projekt svojím zameraním nadväzuje na realizované originálne výskumy neplatenej práce na Slovensku v rámci grantových projektov VEGA 11/1141/11 „Trh práce v kontexte špecifik neplatenej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku“ a VEGA 1/0935/13 „Neplatená práca ako potenciálny zdroj sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti a determinant individuálneho blahobytu“. Vytvára priestor pre analýzu ďalších aspektov neplatenej práce s dôrazom na jej outsourcing a (de)komodifikáciu. Posúva skúmanie tohto multidimenzionálneho fenoménu do nových kontextov, ktoré sa týkajú problematiky rozhodovania slovenských domácností o rozdeľovaní a využívaní času na platenú a neplatenú prácu. Medzinárodným porovnaním a využitím najnovších poznatkov ekonomickej teórie v oblasti ekonomie domácností a ekonomie času identifikuje determinanty stratégií domácností a skúma ich vplyv a dôsledky na konkrétne oblasti hospodárskej praxe na celonárodnej, regionálnej a podnikovej úrovni.

Doba riešenia projektu (mesiac/rok)	Od	01	2017	Počet riešiteľov-fyzické osoby (v 1. roku riešenia projektu, vrátane vedúceho projektu)	MŠVVaŠ	15	Počet tech. spolupracovníkov	MŠVVaŠ	1
	Do	12	2020		SAV	0		SAV	0

Požadované finančné prostriedky-GRANT [€]	spolu za celú dobu rieš.		v 1. roku riešenia		v 2. roku riešenia		v 3. roku riešenia		v 4. roku riešenia	
	MŠVVaŠ	SAV	MŠVVaŠ	SAV	MŠVVaŠ	SAV	MŠVVaŠ	SAV	MŠVVaŠ	SAV
Kapitálové výdavky, resp. transfery	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bežné výdavky, resp. transfery	68 774	0	17 330	0	17 456	0	16 646	0	17 342	0
Plánovaná riešiteľská kapacita v hodinách	22 050	0	5 550	0	5 500	0	5 450	0	5 550	0

Vyžadujú plánované experimenty na zvieratách povolenie Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR	XXX nie
--	-----------------------

Vedúci projektu a jeho zástupcovia -

VEDÚCI PROJEKTU: Uramová Mária, Prof., Ing. PhD.	Názov pracoviska vedúceho projektu: Ekonomická fakulta UMB	Rezort MŠVVaŠ SR
ZÁSTUPCA VEDÚCEHO PROJEKTU: 1. Považanová Mariana, Ing. PhD. 2.	Názov pracoviska zástupcu vedúceho projektu: 1. Ekonomická fakulta UMB 2.	Rezort MŠVVaŠ SR

Popis vedeckých cieľov na celú dobu riešenia:

Hlavným cieľom projektu je na základe analýzy rozhodovacích procesov slovenských domácností o využívaní času ako vzácneho zdroja, identifikovať hlavné determinanty ovplyvňujúce charakter a smerovanie stratégií domácností v súvislosti s vykonávaním platenej a neplatenej práce jej členov. Zámerom je skúmať priebeh a dôsledky rozhodnutí domácností na konkrétne oblasti ekonomiky v kontexte súčasných trendov ekonomickej vedy s dôrazom na ekonómiu domácností.

Čiastkové ciele:

1. Formulovať teoretické východiská fungovania ekonomiky slovenských domácností s ohľadom na využívanie času v kontexte rozvíjajúcich sa oblastí ekonomickej teórie, akými sú ekonómia domácností a ekonómia času.
2. Preskúmať a charakterizovať rozhodovacie procesy slovenských domácností vzhľadom na ich hospodárenie s časom vo vzťahu k:
 - vykonávaniu platenej a neplatenej práce, delbe povinností pri jej realizácii a prípadnej špecializácii v rámci domácnosti
 - (ne)využívaniu outsourcingu domácich prác ovplyvňujúceho dopyt po vybraných tovaroch a službách, ktoré nahrádzajú alebo dopĺňajú neplatenú prácu v domácnosti
 - vykonávaniu dobrovoľníckej činnosti členov domácnosti
3. Objasniť fenomén komodifikácie, resp. dekomodifikácie neplatenej práce na Slovensku s cieľom:
 - využiť zistené výsledky pre medzinárodnú komparáciu
 - ozrejmiť jeho vplyv na budovanie a rozvíjanie ľudského potenciálu (vedomostí, schopností, zručností)
 - zdôrazniť vplyv spoločenských zmien (IKT, „zelená ekonomika“, rodinné podnikanie, samozamestnávanie, trend dvojzárbokových domácností) na tento fenomén
 - zhodnotiť a interpretovať tento fenomén z neekonomického hľadiska
4. Odhaliť možnosti využitia získaných poznatkov o rozhodovacích procesoch domácností pri tvorbe:
 - hospodárskych politík (sociálna politika, politika zamestnanosti, ...)
 - regionálnych rozvojových stratégií (rozvoj zamestnanosti a podnikateľských príležitostí,...)
 - podnikových politík (zosúladovanie rodinného a pracovného života, personálna politika,...).

Realizačné výstupy a odberateľ výstupu:

Tento typ projektu nevyžaduje okamžitý realizačný výstup v praxi.

Vzhľadom na originalitu riešenej problematiky v podmienkach Slovenskej republiky považujeme medzinárodnú spoluprácu za prínosnú. Spolupráca sa opiera tak o inštitucionálne (zmluvné) formy, ako aj individuálne a dlhodobé kontakty riešiteľov projektu s odborníkmi na zahraničných univerzitách a výskumných pracoviskách. Najväčšou mierou bude medzinárodná spolupráca realizovaná s univerzitami (z krajín: Portugalsko, Taliansko, Rumunsko, Bulharsko, Alžírsko), ktoré sú združené v Asociácii PGV (Pays de groupe Vysegrad) so sídlom v Grenobli (prezident prof. Martin). V rámci výskumu budeme zároveň spolupracovať s CRDT (Centre de Recherche sur la Decentralisation Territoriale) pri Fakulte práva a politických vied Univerzity v Reims, s Univerzitou v Lorraine (Laboratoires de recherche CEREFIGE a BETA), Univerzitou v Lodži v Poľsku, Univerzitou Warminsko-Mazurskou v Olsztyne, OPF SU v Karvinej, VŠE Praha, Výskumným ústavom Slovákov v Békescsabe a ESF Masarykovej Univerzity v Brne.

CHARAKTERISTIKA PROJEKTU (s odkazmi na literatúru; rozsah maximálne 5 strán)

- súčasný stav problematiky
- predpokladaný vlastný prínos
- konkrétny návrh postupu na dosiahnutie cieľov projektu, vrátane časového harmonogramu na jednotlivé roky riešenia
- zdôvodnenie zloženia riešiteľského kolektívu
- popis použitých metodických postupov a ich zdôvodnenie

X X X X

časti textu a) - e) oddel'ite príslušnými medzitulkami

a) Súčasný stav problematiky:

Ekonomía domácností, ktorá je v niektorých prístupoch stotožňovaná s ekonomikou rodiny, je predmetom odborných diskusií a štúdií predovšetkým v zahraničí (Swedberg, 2011; Becker, 1991; Chiappori et al., 2015). Predmetom jej skúmania sú procesy v domácnostiach ako napr. deľba práce, spotrebiteľské a reprodukčné správanie s dôrazom na preferencie a schopnosti jednotlivých členov (Ferber, Birnbaum, 1977). Špecifická pozornosť sa v tejto oblasti sústreďuje na skúmanie rozhodovania domácností o využití času. Beckerova klasická práca napísaná v 60-tych rokoch 20. storočia „Teória rozdeľovania času“ poskytla rámec pre analýzu rozhodnutí týkajúcich sa alokácie času. Avšak okrem niektorých štúdií v 80-tych a 90-tych rokoch 20. storočia, ekonómia až v poslednom období začali začleňovať čas strávený mimo trhu práce do ekonomickej teórie (Hamermesh, Pfann, 2005). Tento prístup otvára široký priestor na skúmanie s mnohými následnými implikáciami nielen pre samotné domácnosti, ale aj pre podniky a ekonomiku ako celok. Prostredníctvom sledovania nahraditeľnosti času medzi trhovou a netrhovou prácou zo strany domácností je možné vysvetliť profily životného cyklu spotrebiteľských výdavkov a množstvo odpracovaných hodín (Ghez, Becker, 1975). Benhabib, Rogerson, Wright (1991) a Greenwood a Hercowitz (1991) vyvinuli modely, v ktorých rozsah výdavkov, ktoré domácnosti minú na trhu, ako aj rozsah hodín trávených v platenej práci klesajú v časoch hospodárskych recesií v závislosti od ochoty domácností substituovať medzi statkami vyprodukovanými trhom a statkami vyprodukovanými domácnosťami. Ďalší autori, Greenwood, Seshadri a Yorukoglu (2005) ukázali, že inovácie týkajúce sa výrobkov dlhodobej spotreby umožnili ženám zvýšiť ich ponuku pracovnej sily na trhu práce. Domácnosti reagujú na faktory mikro a makro prostredia, v rámci ktorých má osobitné postavenie situácia na trhu práce, sociálna politika štátu, prístup domácností k technológiám, regionálne disparity, zvyky a tradície, rovnako ako na situáciu vo vnútri domácností (deti, nezamestnanosť člena domácnosti, rozvod) formovaním stratégií domácností v oblastiach:

- rozdelenia času medzi čas strávený vykonávaním platenej, neplatenej práce a oddychom (Gershuny, Fischer, 2014; Gimenez-Nadal, Sevilla-Sanz, 2014; Anxo, et al., 2007; Álvarez, Miles-Touya, 2012)
- rozdelenia činností medzi jednotlivých členov domácností, čo vyúsťuje do určitej formy špecializácie (Bonke, et al., 2007; Bloemen, Stancanelli, 2014; Gutiérrez-Domenech, 2010; Solaz, 2005; Vernon, 2010)
- (ne)využívania outsourcingu, ktorý ovplyvňuje mieru substitúcie neplatenej práce prácou platenou (Williams, 2008; Windebank, 2010; DeRuijter, Lippe, 2007; Williams et al., 2012).

Faktory vonkajšieho prostredia spôsobili, že štandardom sa aj u nás stal tzv. dvojzárbokový (double-earner) model domácností. Táto skutočnosť výrazne ovplyvňuje rozhodovacie procesy domácností v súvislosti s využívaním, prípadne nevyužívaním trhových substitútov neplatenej práce. V ekonomike ako celku dochádza k tzv. komodifikácii neplatenej práce. Ide o proces nahrádzania domácich prác trhovými službami. Protichodnou silou voči tejto tendencii je fakt, že pri rozhodovaní domácností (v porovnaní s inými ekonomickými subjektami) je dôraz na ekonomickú efektívnosť „potláčaný“ sledovaním iných cieľov ako je nezištnosť, vzájomnosť, potreba ochrany súkromia atď. (Livingstone, 2003). Tieto motívy, spoločne s rozvojom technológií, ktoré uľahčujú vykonávanie niektorých prác, spôsobujú, že napriek očakávaniam vyplývajúcim zo zmien vonkajšieho prostredia a ekonomickej racionality (výnosy z rozsahu, substitučný efekt ponuky práce,

CHARAKTERISTIKA PROJEKTU - pokračovanie

efektivita využívania času z pohľadu nákladov obetovaných príležitostí), komodifikácia v tejto oblasti postupuje len pomaly. V niektorých krajinách dokonca štatistiky ukazujú negatívnu tendenciu (Williams, Windebank, 2003) a teda hovoríme o dekomodifikácii neplatennej práce.

Hodnoteniu fenoménu komodifikácie, resp. dekomodifikácie neplatennej práce nebola doteraz v odbornej literatúre na Slovensku venovaná náležitá pozornosť, pričom jej vplyv nielen na samotnú ekonomiku domácností, ale aj na sociálnu hodnotu neplatennej práce a kvalitu vzťahov členov domácnosti je nezanedbateľný. Aktuálne výskumy v tejto oblasti (Martinkovičová, Kika, 2012; Martinkovičová, Kaščáková, Považanová, 2014) zamerané na skúmanie mimoekonomických dimenzií neplatennej práce v slovenských domácnostiach dovoľujú konštatovať, že sú to práve motívy so sociálno – vzťahovým efektom, ktoré najvýraznejšie ovplyvňujú výskyt, rozsah a objem neplatennej práce v domácnostiach. Zároveň prispievajú k hlbšiemu objasneniu fenoménu komodifikácie, resp. dekomodifikácie neplatennej práce v našich podmienkach.

b) Predpokladaný vlastný prínos:

V nadväznosti na hlavný cieľ projektu, za najdôležitejšie očakávané prínosy jeho naplnenia považujeme:

- obohatenie teórie o nové poznatky týkajúce sa rozhodovacích procesov slovenských domácností ohľadne využitia času. Pridaná hodnota výskumu spočíva v tom, že zistené poznatky doplnia už existujúcu informačnú a výskumnú databázu údajov, týkajúcich sa fungovania slovenských domácností z hľadiska doteraz nesledovaných parametrov ekonomie domácností a ekonomie času
- vytvorenie metodológie základného výskumu stratégií domácností
- uskutočnenie originálneho výskumu využívania času slovenských domácností s použitím modifikovanej metodiky štatistického zisťovania využívania času TUS (time use survey)
- interdisciplinárnu interpretáciu výsledkov výskumu
- iniciáciu a podporu spolupráce s ďalšími akademickými a neakademickými inštitúciami doma a v zahraničí
- obohatenie teoretickej prípravy študentov ich praktickým zapojením do realizačných fáz výskumu
- publikovanie relevantných výsledkov výskumu doma a v zahraničí.

Garanciou naplnenia takto formulovaných prínosov projektu je skutočnosť, že vedecký tím nadväzuje jednak na svoje doterajšie poznatky, ako aj praktické skúsenosti týkajúce sa organizovania a realizácie primárneho výskumu, ktorý je nutnou súčasťou rozvoja vedeckého poznania v skúmanej oblasti. Predchádzajúce projekty VEGA riešiteľského tímu boli sústredené na fenomén neplatennej práce, ktorému sa v slovenskej odbornej komunite venovala doteraz marginálna pozornosť.

Úsilie o komplexné posúdenie problematiky neplatennej práce na Slovensku, ako aj doplnenie chýbajúcich údajov týkajúcich sa neplatennej práce u nás, ktoré by boli zároveň využiteľné pre medzinárodné porovnania, viedlo k uskutočneniu reprezentatívneho primárneho výskumu v rámci projektu VEGA 11/1141/11 „Trh práce v kontexte špecifik neplatennej práce, meranie jej rozsahu a dopadu na domácnosti, podnikateľskú sféru a ekonomiku“, ktorého hlavná realizačná fáza sa uskutočnila v rokoch 2011 a 2012. Na tento projekt kontinuálne nadväzovala grantová schéma VEGA 1/0935/13 „Neplatená práca ako potenciálny zdroj sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti a determinant individuálneho blahobytu“, v rámci ktorej hlavný výskum prebehol v roku 2014 a 2015. Cieľom uskutočneného výskumu neplatennej práce v podmienkach Slovenskej republiky bolo kvantifikovať objem neplatennej práce v domácnostiach na Slovensku. Podstatným výsledkom tejto fázy zisťovania je informácia o veľkosti a štruktúre týždenného objemu neplatennej práce slovenských domácností. Získané údaje, prepočítané na celú populáciu a rok, kvantifikujú hodnotu neplatennej práce vytvorenej v domácnostiach a jej takmer tretinový podiel na celkovom objeme HDP vytvoreného na Slovensku v roku 2012 a 2014 (Považanová, Vallušová, Uramová, Kaščáková, 2015; Kaščáková, Nedelova, 2014). Tieto údaje majú svoju významnú hodnotu predovšetkým z národohospodárskeho hľadiska. Pomáhajú vytvoriť reálnejší a komplexnejší obraz o celkovej výkonnosti oficiálnej a časti neoficiálnej ekonomiky krajiny. Vo svojej hlbšej štruktúre okrem ekonomických údajov o domácnostiach a ich členoch poskytujú dôležité socio-demografické charakteristiky respondentov, ktoré pomáhajú identifikovať faktory ovplyvňujúce veľkosť neplatennej práce u nás.

V rámci realizovaných výskumných projektov venoval riešiteľský tím koncentrovanú pozornosť aj skúmaniu možností a determinantov (ne)využívania trhových substitútov neplatennej práce zo strany domácností. Aj v tomto prípade výskum potvrdil výrazný vplyv neekonomických faktorov (vzťahy v rodine, výchovný vzor pre deti, nadobúdanie zručností a skúseností...) pri rozhodovaní sa členov slovenských domácností o využívaní trhových substitútov neplatennej práce.

Realitou je, že miera (ne)využívania outsourcingu je v tejto súvislosti determinovaná aj ďalšími faktormi, medzi ktoré patrí diverzita, dostupnosť, cena, profesionalita či kvalita ponúkaných tovarov a služieb. V tomto kontexte môže analýza ekonomiky domácností odhaliť rezervy v oblasti nárokov potenciálneho spotrebiteľského dopytu a definovať požiadavky, ktoré môžu následne generovať podporu zamestnateľnosti a rozvíjania potenciálu aj menej kvalifikovaných osôb.

CHARAKTERISTIKA PROJEKTU - pokračovanie

Uvedené skutočnosti, poukazujúce na dôležitosť celého spektra sociálnych, demografických, rodinných, tradicionalistických či etických faktorov, ktoré vedú k vykonávaniu jednotlivých činností neplatenej práce v slovenských domácnostiach, umožňujú považovať tento fenomén za významný, nakoľko spodobuje každodenný život slovenských rodín. Zároveň ponúkajú dostatočný východiskový argumentačný priestor pre ďalšie, ešte precíznejšie skúmanie stratégií domácností, rozhodovacích procesov vrátane outsourcingu neplatenej práce. Získané poznatky môžu byť prakticky využiteľné v mnohých oblastiach, v rovine príjmových, produkčných či spotrebiteľských charakteristík života domácností z ekonomického hľadiska, rovnako však môžu ozrejmiť podstatné neekonomické faktory ovplyvňujúce ekonomiku domácností a prerozdelenie času, potrebného na zabezpečenie jej chodu, funkčnosti a sociálnej hodnoty.

c) Konkrétny návrh postupu na dosiahnutie cieľov projektu, vrátane časového harmonogramu na jednotlivé roky riešenia:

Vzhľadom na originalitu výskumu sú postupy determinované zberom a monitorovaním sekundárnych zdrojov a najmä zahraničných štúdií, spracovaním teoretických východísk o rozhodovacích procesoch domácností s ohľadom na ekonómiu času, prípravou a realizáciou primárneho výskumu na reprezentatívnej vzorke respondentov, spracovaním získaných údajov, overením hypotéz a ich dôkladnou interpretáciou tak, aby bolo možné odhaliť a formulovať súbor návrhov využiteľných na rôznych úrovniach riadenia verejného a súkromného sektora.

2017 – 1. rok riešenia

- Spracovanie teoretických východísk skúmania ekonomiky domácností v podmienkach Slovenska
- Identifikácia princípov rozhodovania domácností vo vyspelých ekonomikách na základe analýzy zahraničných výskumov
- Analýza rozhodovacích procesov v slovenských domácnostiach na základe údajov získaných v predchádzajúcej výskumnej činnosti v oblasti neplatenej práce
- Zmapovanie prístupov k fenoménu komodifikácie neplatenej práce v zahraničných štúdiách
- Formulovanie výskumných otázok a hypotéz pre štatistické zisťovanie využitia času v domácnostiach
- Príprava metodológie výskumu
- Konzultácie s domácimi a zahraničnými odborníkmi
- Príprava vedeckých publikácií a ich prezentovanie na vedeckých konferenciách

2018 – 2. rok riešenia

- Príprava metodiky zberu dát o využívaní času v slovenských domácnostiach a pilotné overenie nástrojov zberu dát na náhodnej vzorke respondentov
- Identifikácia klasifikačných kritérií výberu výskumnej vzorky
- Zber primárnych empirických dát
- Prieběžné vyhodnocovanie získaných údajov a ich publikovanie na konferenciách a vo vedeckých periodikách
- Komparácia zistení so zahraničnými štúdiami, interdisciplinárne overenie získaných poznatkov a skúseností
- Konzultácie s domácimi a zahraničnými odborníkmi

2019 – 3. rok riešenia

- Pokračovanie hlavného empirického výskumu s využitím skúseností a výsledkov z prvých rokov riešenia
- Vyhodnotenie získaných údajov, ich interdisciplinárna interpretácia
- Prezentácia poznatkov na konferenciách a vo vedeckých periodikách
- Konzultácie s domácimi a zahraničnými odborníkmi
- Príprava kolektívnej vedeckej monografie

2020 – 4. rok riešenia

- Zhodnotenie dosiahnutých výsledkov v teoretickej a praktickej rovine
- Sumarizácia zistení s cieľom formulovať odporúčania pre prax v oblasti hospodárskych politík, regionálnych rozvojových stratégií a podnikových politík
- Prezentácia výsledkov na konferenciách a vo vedeckých periodikách
- Spracovanie a vydanie kolektívnej vedeckej monografie
- Príprava a realizácia záverečného vedeckého stretnutia riešiteľov projektu za účasti domácich a zahraničných odborníkov s cieľom prezentácie dosiahnutých výsledkov a formulovania nových oblastí výskumu.

d) Zdôvodnenie zloženia riešiteľského projektu:

CHARAKTERISTIKA PROJEKTU - pokračovanie

Medzi užitočné a prakticky overené charakteristiky riešiteľského tímu patrí jeho interdisciplinarita. Takto zložený riešiteľský kolektív sa opiera o doteraz získané skúsenosti z realizovaných výskumov neplatennej práce, nastavené a vzájomne rešpektované princípy tímovej práce, posilnené odbornosťou a dlhodobým záujmom členov tímu o riešenie problémov súvisiacich s domácnosťami, ich rozhodovaním o rozdelení času na platenú a neplatenú prácu, ako aj voľbou stratégií pod vplyvom vnútorných i vonkajších faktorov, ktoré tieto stratégie ovplyvňujú.

Počet a štruktúra riešiteľov zodpovedá náročnosti cieľov projektu a postupom ich naplnenia. Základ pre teoretický výskum v oblasti ekonómie domácností a ekonómie času budú vytvárať odborníci – vysokoškolskí učitelia ekonomických disciplín (M. Uramová, M. Hronec, M. Považanová, A. Vallušová, J. Kollár), ktorí boli členmi tímu aj v predchádzajúcich dvoch projektoch. Ich skúsenosti a dosiahnuté výsledky garantujú napĺňanie cieľov najmä v oblasti rozvoja ekonomickej vedy v previazanosti na hospodársku politiku a jej konkrétne nástroje. B. Mazúrová a Ž. Lacová ako nové členky predkladaného projektu budú rozvíjať výskum v oblasti hospodársko-politických implikácií a vplyvu makroprostredia na rozhodovanie domácností.

Nezastupiteľné miesto v tíme majú odborníci (M. Martinkovičová, M. Kika) na otázky a problémy mimoekonomických vzťahov a dopadov stratégií domácností. Podiel týchto odborníkov na dosahovaní kvalitných výsledkov a výstupov z projektu sa očakáva aj v oblasti metodológie a precizovania metodických postupov v procese riešenia projektu. Interpretácia priebežných a záverečných výsledkov, ktoré budú dosiahnuté v projekte z čisto ekonomického pohľadu bude obohatená práve o sociálne, kultúrne, etické, hodnotové a sociologické aspekty ako nevyhnutná a prirodzená súčasť moderného výskumu.

Legislatívne otázky, ktoré je nutné zohľadňovať v procese riešenia problému rozhodovania a voľby domácností o platenej či neplatennej práci budú prioritne v zodpovednosti M. Knapkovej ako odborníčky v oblasti práva i vybraných ekonomických tematických celkov.

Vzhľadom na zámer projektu – overiť teoretické poznatky – primárnym výskumom formou dotazníka a s využitím vhodne upravenej metodiky TUS na podmienky slovenských domácností, sú v tíme zastúpení traja odborníci (A. Kaščáková, G. Nedelová, I. Kollár) z oblasti štatistiky a kvantitatívnych metód, demografie, ako aj informačných technológií. Ich najväčší prínos sa predpokladá pri konzultáciách s odborníkmi zo špecializovaných inštitúcií a organizácií a v priebehu náročného primárneho výskumu (jeho prípravy, realizácie, spracovania a vyhodnocovania údajov).

Na projekte budú participovať dvaja doktorandi, z ktorých je jeden doktorandom dennej formy štúdia pod vedením vedúcej projektu (M. Kiaba) a rieši otázky zadĺženosti a financií, druhou je doktorandka externej formy štúdia (L. Kubišová), ktorá sa dlhodobo zaoberá problematikou sociálneho kapitálu. Očakávaný prínos oboch doktorandov v riešiteľskom tíme je založený na ich doterajšej participácii v projekte o neplatennej práci a nimi dosiahnutých výsledkoch.

e) Popis použitých metodických postupov a ich zdôvodnenie:

Celkové zameranie projektu a zároveň tematická a obsahová špecifikácia jednotlivých etáp výskumu podmieňuje výber a použitie adekvátneho metodického postupu. Keďže ide o základný výskum, ktorý má ambície dosiahnuť úroveň reprezentatívnosti, v úvode výskumného projektu je nevyhnutné uskutočniť precízny monitoring relevantných domácich a zahraničných informačných zdrojov, odbornej literatúry a štatistických dát. Za týmto účelom budú prevládajúcimi metódami výskumu v jeho úvodných etapách práve vyhľadávanie, spracovanie, systematizácia a syntéza existujúcich poznatkových prameňov. Nakoľko výskum má interdisciplinárny charakter, paralelne budú použité logicko-historická metóda, sociálno-ekonomické analýzy, diagnostika legislatívnych zdrojov, obsahová analýza, názorová a postojeová komparácia, ktorá bude využitá pri spracovávaní sociologických ukazovateľov a premenných, ako aj metódy hromadného spracovania dát a údajov pri realizácii primárneho výskumu.

Zo štatistických metód budú pre popis získaných dát použité metódy exploratívnej štatistiky. Na overenie formulovaných hypotéz budú použité neparametrické testy, napr. Friedmanov test, Cochranov test, Wilcoxonov a McNemanov test. Súvislosti medzi sledovanými javmi budú modelované nelineárnymi regresnými modelmi, logistickou regresiou, binárnou logistickou regresiou a ordinálnou regresiou. Pre cenzorované dáta budú použité tiež regresné modely a pre vyhodnocovanie dát bude použitý štatistický softvér IBM SPSS a R.

Na zber primárnych sociologických dát bude využitý anonymný štandardizovaný dotazník, do distribúcie a vyplňania ktorého budú zainteresovaní po odbornom zaškolení ako anketári študenti EF UMB.